

Ядерна зброя відіграє більш значну роль у міжнародному середовищі безпеки, і нинішні обмеження щодо розповсюдження та використання хімічної та біологічної зброї зменшаться. Технологічно до 2030 р. будуть існувати все менші і менші перешкоди для прихованого розвитку ядерної зброї та для розвитку більш досконалих технологій і її видів.

Хімічна та біологічна зброя, ймовірно, буде більш доступною як державним, так і недержавним суб'єктам через менші бар'єри для придбання сучасних та нових технологій для розробки ЗМЗ. Значно більше можливостей для тероризму із застосуванням зброї масового знищення, хоча неможливо передбачити частоту чи серйозність будь-якого майбутнього використання такої зброї.

Нові форми ЗМЗ – крім хімічної, біологічної, радіологічної та ядерної зброї – навряд чи з'являться до 2030 р., але кіберзброя, ймовірно, зможе сильно вплинути на світ. Не можна спрогнозувати напевне чи очікувати застосування зброї масового знищення або сплесків ядерного тероризму саме в цьому десятилітті, але можна стверджувати напевне, що не можливо знищити ЗМЗ, остаточно припинити терористичні акти, контрабанду радіоактивних матеріалів, остаточно ліквідувати ядерний статус держав в найближчі десятиліття, а тому ЗМЗ залишатиметься найгострішою загрозою XXI століття.

Список використаних джерел

1. Глобальні ризики ЗМЗ зростають. URL: <https://thediplomat.com/2019/06/global-wmd-risks-are-rising-its-time-to-do-something-about-it/>.
2. Дев'ять країн, які мають ядерну зброю, і чим це загрожує світу. URL : https://espreso.tv/article/2017/07/05/khto_maye_yadernogo_dubcya_i_komu_ce_zagrozhuje.
3. Зброя масового знищення. URL : <http://obrii.com.ua/vokn/14577-zbroya-masovogo-samoznishhennya.html>.
4. John P. Caves, Jr., and W. Seth Carus – The Future of Weapons of Mass Destruction : Their Nature and Role in 2030. Occasional Paper 10.

Коконєва І.

*студентка V курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент,
доцент кафедри міжнародного права
та міграційної політики THEU
Баран А.В.*

ПРАВО НА СПРАВЕДЛИВИЙ СУД У РІШЕННЯХ ЄСПЛ

Формування міжнародних механізмів захисту свобод та основних прав людини є одним із найбільших досягнень світової спільноти у XX столітті. Своє закріплення і вираження ці механізми знайшли через створення спеціальних органів, що уповноважені здійснювати контроль дотримання основних свобод людини та її прав. Серед них найбільш ефективним вважається Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ). Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. є правовою основою функціонування та діяльності ЄСПЛ.

Першорядними принципами Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод є верховенство права та належне здійснення правосуддя. Ці принципи також є головними елементами права на справедливий суд, гарантований статтею 6 Конвенції. Серед рішень Європейського суду з прав людини, стаття 6 Конвенції посідає «центральне місце». Аналіз статистики ЄСПЛ свідчить, що державами-учасниками Конвенції найчастіше порушується саме 6 стаття Конвенції. Не є винятком і наша держава. Більше половини

рішень ЄСПЛ щодо України, в яких визнано щонайменше одне порушення Конвенції, стосуються порушення статті 6 [1].

В першій частині статті 6 Конвенції зазначено, що право на справедливий і публічний розгляд справи протягом розумного строку безстороннім, незалежним, встановленим законом судом, який обґрунтує будь-яке висунуте проти нього кримінальне обвинувачення або ж вирішить спір щодо його прав і обов'язків цивільного характеру має кожен. Публічне проголошення судового рішення не означає, що публіка і преса буде допущена в зал засідань впродовж частини або і всього судового розгляду в інтересах громадського порядку, національної безпеки в демократичному суспільстві чи моралі, якщо того вимагає захист приватного життя сторін, інтереси неповнолітніх, коли за особливих обставин публічність розгляду може зашкодити інтересам правосуддя, або ж тією мірою, що визнана судом суворо необхідною.

Питання реалізації принципу справедливості судового розгляду справи є одним з найбільш дискусійних та складних, що викликано цілою низкою причин. ЄСПЛ чітко розмежовує питання правильності чи хибності судового рішення і питання справедливості судового процесу. ЄСПЛ не має права вирішувати, чи правильне рішення було ухвалено, однак має право встановити, чи справедливим був розгляд справи. Не звертаючи увагу на значущість принципу справедливості судового розгляду, ніяких формально визначених правил та критеріїв справедливості ЄСПЛ не напрацював [2]. В окремих рішеннях ЄСПЛ можна зустріти позицію, що «справедливий розгляд справи» включає в себе такі аспекти належного відправлення правосуддя, як право на змагальний характер судового розгляду справи, рівність сторін, доступ до правосуддя та обґрунтованість судового розгляду тощо.

Важливим елементом права на справедливий суд є публічність розгляду справи та проголошення рішення. В статті 6 Конвенції для кожної людини передбачається право на те, що розгляд її справи буде відбуватися публічно. Цей спосіб вирішення справи спрямований на захист особи від не підконтрольного суспільству таємного відправлення правосуддя. З другої сторони, публічність – це важливий інструмент, який сприяє тому, що до діяльності судової системи зміцнюється довіра.

Право на розумний строк розгляду справи є ще одним елементом права на справедливий суд відповідно до статті 6 Конвенції. Жодних конкретних строків, які можна вважати розумними або нерозумними ЄСПЛ не визначає – в кожній окремій справі це питання вирішується з урахуванням усіх обставин і особливостей [3].

Відповідно до загального правила, розраховується розумний строк з моменту відкриття провадження у справі, а завершується – ухваленням судом найвищої інстанції остаточного рішення. Проаналізувавши практику ЄСПЛ можна засвідчити, що при визначенні розумності строку розгляду справи беруться до уваги такі критерії, як складність справи, важливість справи для заявника, поведінка сторін, кількість стадій судочинства, особливості політичної або соціальної ситуації у державі тощо [4].

Європейський суд з прав людини досить вимогливо підходить до встановлення того, чи забезпечена судова безсторонність і чи був суд, який розглядав справу незалежним. Саме з презумпції незалежності судів виходить практика Європейського суду з прав людини. Отже, якщо ЄСПЛ розглядає таку справу, то спочатку встановлюється чи не підпорядкований суд чи орган, уповноважений вирішувати справу, будь-якому з органів виконавчої влади.

Список використаних джерел

1. Кучів О. Право на захист. Застосування статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод під час досудового розслідування : практика ЄСПЛ щодо України. *Юридичні новини України*. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/pravo-na-zahyst-zastosuvannya-statti-6-konventsii-pro-zahyst-prav-lyudyny-i-osnovopolozhnyh-svobod-pid-chas-dosudovogo-rozsliduvannya-praktyka-yespl-shhodo-ukrayiny/>
2. Коваль І. Право на справедливий суд: практика Європейського суду з прав людини щодо України. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_7474 (дата звернення 30.04.2020).

3. Право на справедливый суд в рамках Европейской конвенции о защите прав человека (статья 6). Interights. Руководство для юристов. London: Lancaster House, 2008. 105 с.

4. Шевчук С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського суду з прав людини у контексті західної правової традиції. *Крутика*. URL: <https://m.krytyka.com/ua/reviews/sudovyy-zakhyst-prav-lyudyny-praktyka-ievropeyskoho-sudu-z-prav-lyudyny-u-konteksti>

Кротюк М.

*студентка факультету міжнародних відносин
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки*

*Науковий керівник: к.політ.н., доцент кафедри
міжнародних відносин і регіональних студій СНУ
Вознюк Є.В.*

РЕЗУЛЬТАТИ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА ДЛЯ УКРАЇНИ

«Східне партнерство» – зовнішньополітична ініціатива Європейського Союзу, яка поширюється на 28 держав-членів ЄС та шість східноєвропейських сусідів ЄС – Азербайджан, Білорусь, Вірменію, Грузію, Молдову та Україну.

Східне партнерство ґрунтується на двосторонньому співробітництві Європейського Союзу з державами-партнерами на багатосторонній взаємодії.

Ініціативу започатковано 7 травня 2009 р. на Празькому установчому саміті за пропозицією Польщі та Швеції для поглиблення співпраці держав Східної Європи і Південного Кавказу з ЄС.

Основна мета – сприяння політичним та економічним реформам у країнах-партнерах через укладання Угоди про асоціацію, створення зони вільної торгівлі, лібералізацію візового режиму з ЄС, підтримку стабільності та безпеки, розвиток енергетичної галузі, захист навколишнього середовища.

Поглиблена співпраця з Європейським Союзом посилила серед українців відчуття себе європейцями. Якщо у травні 2013 р. вважали себе європейцями 34,3% українців, у жовтні 2017-го р. – 40%, то вже у серпні 2018-го р. – 44% громадян.

Безвізовий режим ЄС з Грузією та Молдовою набув чинності 28 березня 2017 р., а з Україною – 11 червня 2017-го р. Майже 3 мільйони українців із біометричними паспортами відвідали Євросоюз, не потребуючи візи.

Завдяки розвитку співпраці Європейського Союзу з країнами Східного партнерства посилилась поінформованість громадян цих країн про Євросоюз та його діяльність. Це, в свою чергу, сприяє зростанню довіри до Європейського Союзу.

Протягом вже більш як 10 років Східне партнерство приносить реальну користь людям в Україні та в інших країнах-сусідах на схід від ЄС. Впровадження Угоди про асоціацію між ЄС та Україною, включно із глибокою та всеосяжною зоною вільної торгівлі, наблизило Україну та Євросоюз одне до одного. Від початку застосування «Угоди про асоціацію» обсяг нашої торгівлі зріс на 49% [1].

Окрім того, Україна є одним із найбільших бенефіціарів програми «Erasmus+» у регіоні Східного партнерства: понад 9 тисяч українських і майже 4 тисячі європейських студентів і науково-педагогічних співробітників користуються можливостями академічного обміну.

Є і фінансова допомога: від 2014 р. Євросоюз і фінансові інституції залучили понад 15 мільярдів євро у формі грантів і кредитів задля підтримки процесу реформ в Україні.

Дмитро Кулеба (міністр закордонних справ України), вважає, що майбутнє Східного партнерства має бути амбітним і сприятиме інтеграції України до внутрішнього ринку Євросоюзу [2]. Про це він заявив на відео конференції у форматі «Групи друзів України в ЄС» за участі міністрів закордонних справ Євросоюзу.